

DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ RADY (EU) 2022/2415

ze dne 2. prosince 2022

o hlavních zásadách pro zhodnocování znalostí

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 182 odst. 5 a článek 292 první a druhou větu,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Komise dne 10. dubna 2008 přijala doporučení 2008/416/ES o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace ⁽¹⁾ a kodex správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace. Uvedené doporučení a kodex správné praxe uvítala a podpořila Rada ve svém usnesení ze dne 30. května 2008 ⁽²⁾. Doporučení a kodex správné praxe daly společně podnět mnoha tvůrcům znalostí financovaných z veřejných zdrojů. Některé členské státy strategicky investovaly do infrastruktur a služeb pro předávání znalostí, jako jsou například střediska pro předávání technologií a další zprostředkovatelé, přičemž některé z nich zavedly specifické politiky v oblasti duševního vlastnictví. Další činnosti na podporu předávání znalostí na úrovni Unie byly vyvinuty v rámci iniciativy Unie inovací (2010).
- (2) Ze závěrů Rady ze dne 29. května 2018 o urychlení oběhu znalostí v EU, vyplývá, že Unie musí plně využívat příslušných vědeckých a technologických znalostí, jež vytváří, a zajistit účinnější předávání výsledků projektů v oblasti výzkumu a inovací společnosti a průmyslu s cílem maximalizovat dopad investic do výzkumu a inovací. Rada rovněž vyzvala členské státy, aby zvýšily úsilí s cílem přezkoumat a sdílet osvědčené postupy v oblasti předávání znalostí, a vyzvala Komisi, aby vytvořila a provedla strategii pro šíření a využívání výsledků projektů v oblasti výzkumu a inovací s cílem dále zvýšit jejich dostupnost a používání a urychlit jejich případné zavádění.
- (3) Ve sdělení Komise ze dne 10. března 2020 nazvaném „Nová průmyslová strategie pro Evropu“ a v aktualizaci této strategie z roku 2021 se zdůrazňuje význam řízení duševního vlastnictví, zejména zvyšování povědomí výzkumné komunity o duševním vlastnictví, a oznamuje předložení strategie pro normalizaci na podporu důraznějšího postoje k zájmům Unie. Mezi hlavní priority akčního plánu Unie ze dne 25. listopadu 2020 pro duševní vlastnictví na podporu oživení a odolnosti Unie ⁽³⁾ patří podpora účinného využívání a zavádění duševního vlastnictví a zajištění snadnějšího přístupu k aktivům chráněným právy duševního vlastnictvím a jejich sdílení v dobách krize.

⁽¹⁾ Doporučení Komise 2008/416/ES ze dne 10. dubna 2008 o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace (Úř. věst. L 146, 5.6.2008, s. 19).

⁽²⁾ Usnesení Rady o správě duševního vlastnictví při činnostech v oblasti předávání znalostí a o souboru zásad pro vysoké školy a další veřejnoprávní výzkumné organizace, dokument.

⁽³⁾ Maximální využití inovačního potenciálu EU. Akční plán pro duševní vlastnictví na podporu oživení a odolnosti EU.

- (4) Ve Strategii Unii pro normalizaci se zdůrazňuje význam zvyšování strategického povědomí o normalizaci mezi výzkumnými pracovníky a inovátory a včasného zapojení výzkumného a inovačního společenství do normalizace jako způsobu rozvoje příslušných odborných znalostí a dovedností. V uvedené strategii se rovněž uvádí, že Komise vypracuje kodex správné praxe pro výzkumné pracovníky v oblasti normalizace, aby posílila vazbu mezi normalizací a výzkumem a inovacemi.
- (5) V závěrech Rady ze dne 1. prosince 2020 o novém Evropském výzkumném prostoru, se uvádí, že je potřeba vyvinout další úsilí, aby se intelektuální a vědecké přednosti Unie promítly do nových produktů a služeb uspokojujících společenskou poptávku. Rada v závěrech uvítala iniciativu Komise přezkoumat v souladu s novou průmyslovou strategií pro Evropu doporučení 2008/416/ES.
- (6) V závěrech Rady ze dne 28. května 2021 nazvaných „Prohloubení Evropského výzkumného prostoru: nabídnout výzkumným pracovníkům atraktivní a udržitelné profesní dráhy a pracovní podmínky a zajistit, aby se mobilita v oblasti výzkumu stala realitou“ se zdůrazňuje, že je důležité podporovat reformy vnitrostátních výzkumných systémů pro zajištění atraktivnosti profesních drah ve výzkumu a zabývat se rozdíly ve výši odměňování, při současném zlepšení systémů odměňování a hodnocení.
- (7) V doporučení Rady (EU) 2021/2122 (*) o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě je zhodnocování znalostí označeno za jednu z prioritních oblastí pro společné akce na podporu Evropského výzkumného prostoru (EVP). V paktu se rovněž uznává vytváření hodnot a společenský a hospodářský dopad jako součást společného souboru hodnot a zásad pro výzkum a inovace v Unii, které by členské státy měly zohlednit při vytváření svých systémů výzkumu a inovací.
- (8) Politický program EVP na období 2022–2024, který je přílohou závěrů Rady ze dne 26. listopadu 2021 o řízení Evropského výzkumného prostoru v budoucnosti, obsahuje akci „Aktualizovat pokyny EU pro lepší zhodnocení znalostí“. Prvním výsledkem této akce bude „vypracovat a schválit obecné zásady pro zhodnocení znalostí“. Součástí uvedené akce je rovněž vypracování kodexu zásad pro inteligentní využívání duševního vlastnictví a kodexu správné praxe pro výzkumné pracovníky v oblasti normalizace, které poskytnou podrobnější pokyny k provádění některých aspektů zhodnocování znalostí.
- (9) Otevřená věda, kterou se rozumí přístup k vědeckému procesu založenému na otevřené spolupráci, nástrojích a šíření poznatků, jak je vymezena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 (°), je standardní metodou pro práci v rámcových programech Unie pro výzkum a inovace a další prioritní oblastí pro společné akce v rámci doporučení (EU) 2021/2122. Doporučení Komise (EU) 2018/790 (°) vyzývá členské státy, aby stanovily a zavedly vnitrostátní politiky pro šíření vědeckých publikací a otevřený přístup k nim, jakož i pro správu údajů z výzkumu, zejména prostřednictvím evropského cloudu pro otevřenou vědu. V závěrečné zprávě platformy pro politiku otevřené vědy (°) je mezi prvky, které by měl sdílený výzkumný systém pro inovace obsahovat, uvedeno zvýšení povědomí o hodnotě duševního vlastnictví a řízení aktiv v oblasti duševního vlastnictví. V závěrech Rady ze dne 10. června 2022 o hodnocení výzkumu a uplatňování otevřené vědy, se navrhuje, aby vývoj systémů hodnocení výzkumu v Evropě zohledňoval mimo jiné i zhodnocování znalostí.
- (10) Ve sdělení Komise ze dne 19. února 2020 nazvaném „Evropská strategie pro data“, se veřejný sektor a podniky vyzývají k využití příležitosti, kterou představují data pro společenské a hospodářské blaho, a má se za to, že by tento potenciál měl být využit k řešení potřeb jednotlivců, a vytvářet tak hodnotu pro hospodářství a společnost. Daty podložená inovace může znamenat pro občany obrovský přínos, například prostřednictvím lepší personalizované medicíny, nové mobility a svým podílem na dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu.

(*) Doporučení Rady (EU) 2021/2122 ze dne 26. listopadu 2021 o Paktu pro výzkum a inovace v Evropě (Úř. věst. L 431, 2.12.2021, s. 1).

(°) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků a zrušují nařízení (EU) č. 1290/2013 a (EU) č. 1291/2013 (Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 1).

(°) Doporučení Komise (EU) 2018/790 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování ze dne 25. dubna 2018 (Úř. věst. L 134, 31.5.2018, s. 12).

(°) Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Mendez, E., Progress on open science : towards a shared research knowledge system (Pokrok v oblasti otevřené vědy: k systému sdílených výzkumných poznatků), závěrečná zpráva platformy pro politiku otevřené vědy, Lawrence, R.(editor), Úřad pro publikace, 2020.

- (11) Ve sdělení Komise ze dne 29. dubna 2021 nazvaném „Zlepšování právní úpravy: společně v zájmu lepší tvorby právních předpisů“, se zdůrazňuje, že vědecké poznatky jsou jedním z klíčových prvků zlepšování právní úpravy a jsou zásadní pro stanovení přesného popisu problému, skutečné pochopení příčinné souvislosti, a tedy i intervenční logiky, a pro vyhodnocení dopadu. Vysoce kvalitní výzkum nelze provést ve velmi krátké době, takže aby bylo možné zaručit, že budou v případě potřeby k dispozici relevantní poznatky, je nezbytné lépe předvídat a koordinovat potřeby, jež jsou k získání těchto poznatků nezbytné. To znamená také lepší mobilizaci a zapojení výzkumné obce do regulačního procesu.
- (12) Podpora průřezových dovedností, jako je podnikavost, tvořivost, kritické myšlení a občanská angažovanost, patří mezi cíle sdělení Komise o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025, o Evropské strategii pro univerzity a o Evropské agendě dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“. Strategický rámec Evropského prostoru vzdělávání podporuje spolupráci a vzájemné učení mezi členskými státy a klíčovými zúčastněnými stranami, např. formou pracovních skupin.
- (13) Výzkumný a inovační ekosystém se od vydání doporučení 2008/416/ES, které bylo zacíleno zejména na veřejné výzkumné organizace⁽⁸⁾, výrazně změnil. Je zapotřebí aktualizace se zaměřením na maximalizaci hodnoty celé znalostní základny, kterou v dynamickém výzkumném a inovačním ekosystému vytvářejí aktéři různého typu. Je třeba reagovat na nové výzvy a vývoj, například stále složitější hodnotové řetězce znalostí, nové tržní příležitosti vytvořené vznikajícími technologiemi, nové formy spolupráce mezi průmyslem a akademickou obcí a mezi veřejným sektorem a akademickou obcí a zapojení občanů, jakož i zahraniční vměšování v oblasti výzkumu a inovací a reciprocitu při řízení duševních aktiv v kontextu mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a inovací.
- (14) Různorodost způsobů a nástrojů zhodnocování znalostí⁽⁹⁾ by měla být zohledněna pro účely řešení udržitelnosti, jakož i sociálních výzev a dalších priorit odvětvových politik a pro účely podpory multidisciplinární spolupráce, nejen v rámci tradiční domény předávání znalostí v technologických oblastech, ale i v rámci oborů, jako jsou společenské vědy, humanitní vědy a umění, mimo jiné zkoumáním vzájemných vazeb mezi sociální, environmentální a hospodářskou politikou.
- (15) Cílem hlavních zásad pro zhodnocování znalostí je přijmout společný postoj k opatřením a politickým iniciativám pro zlepšení zhodnocování znalostí v Unii, zejména: a) rozšířením škály aktérů a činností ve srovnání s doporučením 2008/416/ES; b) zaměřením na celý ekosystém výzkumu a inovací a jeho propojení, na společnou tvorbu mezi aktéry a na vytváření společenské hodnoty; c) rozšířením jeho oblasti působnosti tak, aby zahrnovalo řízení duševních aktiv a zdůrazňovalo význam rozvoje podnikatelské kultury, postupů a dovedností; d) kladením důrazu na nové potřeby za účelem zvýšení dopadu výzkumu a inovací, jako je řešení nových a přetrvávajících politických výzev, posílení zapojení občanů a sdílení osvědčených postupů mezi různými aktéry v oblasti výzkumu a inovací.
- (16) Klíčové pojmy hlavních zásad pro zhodnocování znalostí by měly být vymezeny takto:

„Zhodnocování znalostí“ je proces vytváření společenské a ekonomické hodnoty ze znalostí propojením různých oblastí a odvětví a přeměnou dat, know-how a výsledků výzkumu na udržitelné produkty, služby, řešení a politiky založené na znalostech, které přinášejí společnosti prospěch. Pokud se máme zaměřit na zhodnocování znalostí, je nutné rozšířit oblast působnosti doporučení 2008/416/ES tak, aby se vztahovalo na celý ekosystém výzkumu a inovací a jeho čím dál různorodější škálu aktérů.

Zhodnocování znalostí je změna paradigmatu, která přináší nové aspekty, díky nimž se maximalizuje hodnota stávajícího a budoucího výzkumu a inovací a znalostní základny, včetně implicitních znalostí, implicitní znalost je jakákoli znalost, kterou nelze kodifikovat a předat jako informací prostřednictvím dokumentace, akademických prací, přednášek, konferencí nebo jiných komunikačních kanálů. Tyto znalosti se efektivněji přenášejí mezi

⁽⁸⁾ Pojem „veřejná výzkumná organizace“ zahrnuje jak specializované organizace pro technologický výzkum, tak vysokoškolské instituce, které se zabývají výzkumem, vývojem a odbornou přípravou v oblasti výzkumu, s významnou finanční podporou z veřejných a kvazi veřejných zdrojů (např. charitativní a neziskové organizace).

⁽⁹⁾ Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Research & innovation valorisation channels and tools : boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions (Způsoby a nástroje zhodnocování výzkumu a inovací: podpora přeměny znalostí v nová udržitelná řešení), Úřad pro publikace, 2020.

jednotlivci se společným sociálním kontextem a fyzickou blízkostí⁽¹⁰⁾. Zhodnocování znalostí povede k přínosům pro tvorbu politik a k novým způsobům sledování a hodnocení výzkumu a inovací prostřednictvím vývoje ukazatelů a nástrojů měření. Ovlivní financování výzkumu a inovací a přidá hodnotu vědě a výzkumu a jejich výsledkům. Zhodnocování znalostí vyžaduje účast aktérů v ekosystému výzkumu a inovací a uživatelů/příjemců znalostí a inovací, se zvláštním důrazem na využití a opětovné využití znalostí mezi různými odvětvími a vzájemnou výměnu znalostí mezi nimi ve prospěch společnosti. Jedná se o širší pojem než šíření znalostí, které znamená, že znalosti a výsledky budou známy a přístupné. V neposlední řadě se očekává, že zhodnocení znalostí přispěje k provádění cílů udržitelného rozvoje⁽¹¹⁾ a Zelené dohody pro Evropu.

Za „duševní aktiva“ se považují veškeré výsledky, služby nebo produkty vytvořené činnostmi v oblasti výzkumu a inovací, například patenty, autorská práva, ochranné známky, publikace, data, know-how, prototypy, procesy, postupy, technologie, vynálezy, software, obchodní modely atd. Rozšířením oblasti působnosti z úzkého zaměření na řízení a ochranu práv duševního vlastnictví se rovněž rozšíří možnosti k vytváření hodnot. Využití plné hodnoty duševních aktiv vytvořených činnostmi v oblasti výzkumu a inovací vyžaduje, aby organizace provádějící činnosti v oblasti výzkumu a inovací řídily duševní aktiva v širokém smyslu, a to jak ta, která mohou být právně chráněna, jako jsou patenty, autorská práva a ochranné známky, tak i další duševní aktiva, která by mohla být využita při činnostech zhodnocování. Aby se plně využila hodnota vytvořených duševních aktiv, je nutné vyvinout strategie řízení a podpořit konkrétní a průřezové dovednosti. Efektivní řízení duševních aktiv je pro zhodnocování znalostí klíčové.

- (17) Otevřenost jako princip podporuje tvorbu hodnot, přičemž využívání nástrojů pro řízení duševních aktiv může vést k lepšímu využití výsledků, pozitivně přispět k inovacím a zvýšit celkovou přidanou hodnotu vědeckých výsledků⁽¹²⁾. S výhradou dodržování pravidel v oblasti práv duševního vlastnictví platí zásada „co nejotevřenější a nepřístupné jen v nezbytné míře“, a tak je důležité uznat, že jak otevřená věda, tak otevřené inovace, jejímž základním předpokladem je otevřít inovační proces všem aktivním účastníkům, aby se znalosti mohly volněji šířit a přeměňovat na produkty a služby, které vytvářejí nové trhy, čímž se podpoří silnější kultura podnikání⁽¹³⁾, využívají nástroje pro řízení duševních aktiv a čerpají z nich. Celkovou hodnotu a význam vědeckého výzkumu pro společnost zvýší také přiměřené využívání výsledků výzkumu za účelem vytváření socioekonomických přínosů.
- (18) Podnikatelské postupy, procesy, kompetence a dovednosti a vše, co usnadňuje zapojení občanů, občanské společnosti a tvůrců politik, jsou nezbytnou součástí úspěšných iniciativ na zhodnocování znalostí. Přeměna znalostí v novou hodnotu, bez ohledu na to, zda se jedná o inkrementální nebo přelomové inovace, tvorbu politiky založené na poznacích nebo dobré životní podmínky občanů, vyžaduje proaktivní/podnikavé a spoluvytvářející/meziodvětvové postoje, postupy nebo kultury ve spojení s podnikatelským úsilím v některých nebo všech fázích procesu zhodnocování. Tímto způsobem by proces zhodnocování mohl inspirovat k úpravám vzdělávacích systémů a výzkumných kariér tak, aby lépe vyhovovaly dovednostem, kompetencím a způsobům chování, které by vedly k vyšší kreativitě a tvorbě společenských hodnot. Pro účinné zhodnocování je proto zásadní rozvíjet a využívat podnikatelské přístupy a přístupy zaměřené na rozmanitost, zapojení nebo spolupráci.
- (19) Podnikatelské procesy a metody jsou experimentální objevování, společně vytvořené akce, které přesahují hranice organizace a zahrnují mnoho navzájem se doplňujících kompetencí. Podnikatelský proces je zde chápán jako metoda založená na objevování, která řeší tržní a společenské výzvy a příležitosti experimentálním vývojem a využíváním duševních aktiv za účelem vytvoření nových a užitečných hodnot (inovací) pro danou skupinu zúčastněných stran. Tyto procesy a metody vyžadují nezbytné sociálně-podnikatelské dovednosti a schopnosti, které usnadňují přelévání sociálních znalostí mimo komerční využití. Využití otevřené metody koordinace u sítí, nástrojů a pomůcek Evropského výzkumného prostoru a strategického rámce Evropského prostoru vzdělávání (EPV) podpoří zhodnocování znalostí a rozvoj souvisejících dovedností.

⁽¹⁰⁾ Zpráva OECD Celosvětová soutěž o talenty: mobilita vysoce kvalifikovaných pracovníků.

⁽¹¹⁾ Usnesení OSN s názvem „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“ (A/RES/70/1), přijaté Valným shromážděním dne 25. září 2015.

⁽¹²⁾ Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Open science and intellectual property rights: How can they better interact? : state of the art and reflections : executive summary (Otevřená věda a práva duševního vlastnictví, jak mohou lépe spolupracovat? Současný stav a úvahy: shrnutí), 2022.

⁽¹³⁾ Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Open innovation, open science, open to the world : a vision for Europe (Otevřené inovace, otevřená věda, otevřený svět – vize pro Evropu), Úřad pro publikace, 2016, s.13.

- (20) Mezi hlavní zásady by proto měl patřit rozvoj, využívání a řízení podnikatelských postupů, procesů a dovedností na všech úrovních společnosti v soukromém i veřejném sektoru podílejícím se na zhodnocování znalostí. Tento nový rozsah vyžaduje, aby tvůrci politik odpovídajícím způsobem přizpůsobili své politické cíle a zavedli nové přístupy nezbytné pro zhodnocování znalostí. Cílem těchto hlavních zásad je pomoci v tomto směru tvůrcům politik v členských státech.
- (21) Hlavní zásady v tomto doporučení by se proto měly týkat politických iniciativ zaměřených na všechny kategorie aktérů ekosystému zapojených do činností v oblasti výzkumu a inovací, jako jsou:
- akademická obec, univerzity a další vysokoškolské instituce, výzkumné, inovační a technologické organizace a další veřejné výzkumné organizace, jakož i akademie a učené společnosti a dále mezivládní iniciativy a sítě, jako je Eureka;
 - organizace občanské společnosti, včetně občanských a nevládních organizací;
 - soukromí investoři a finanční a investiční organizace, včetně nadací a charitativních organizací;
 - jednotlivci, jako jsou inovátoři, podnikatelé, výzkumní pracovníci, vědci, učitelé a studenti;
 - průmysl, včetně malých a středních podniků, začínajících, nově založených, rozvíjejících se a sociálních podniků;
 - zprostředkovatelé, jako jsou odborníci na předávání znalostí a technologií, podnikatelské inkubátory, vědecké parky, regionální, vnitrostátní a evropská inovační centra či klastry, odborníci na práva duševního vlastnictví, konzultanti a odborníci na podporu inovací, týmy pro vědeckou komunikaci a politické zapojení, organizace poskytující znalosti pro politiku/vědecké poradenství a odborníci na zapojení občanů;
 - celostátní, regionální a místní orgány, tvůrci politik;
 - soukromé výzkumné organizace, veřejné a soukromé poskytovatelé služeb, jako jsou nemocnice, poskytovatelé veřejné dopravy a poskytovatelé energie;
 - výzkumné infrastruktury, technologické infrastruktury a další zařízení a sítě podporující činnosti v oblasti výzkumu a inovací;
 - normalizační orgány.
- (22) Hlavní zásady by měly být formulovány tak, aby byly použitelné pro všechny nebo většinu kategorií uvedených ve 21. bodě odůvodnění. Provádění zásad by mělo být přizpůsobeno cílovým aktérům prostřednictvím kodexů správné praxe, a sice kodexu správné praxe pro inteligentní využívání práv duševního vlastnictví a kodexu správné praxe pro výzkumné pracovníky v oblasti normalizace. V případě potřeby by mohly být společně se zúčastněnými stranami vytvořeny další příslušné kodexy správné praxe.
- (23) Tyto hlavní zásady by neměly být závazné. Při jejich uplatňování by měly být dodržovány mezinárodní i unijní a vnitrostátní právní předpisy a tyto zásady by měly být zohledněny při úsilí o to, aby unijní právní rámec podporoval zhodnocování znalostí. Při jejich uplatňování by se mělo usilovat o co nejširší společenské využití, včetně přínosu pro udržitelnou společnost v souladu s pokyny Unie pro boj proti zahraničnímu vměšování do výzkumu a inovací⁽¹⁴⁾. Pokud je to možné a v závislosti na souvislostech, by měly činnosti zhodnocování zohledňovat kromě tradičních faktorů dosažení zisku také potřeby společnosti a přínosy pro ni. Jedním z příkladů je sociálně odpovědné udělování licencí, kdy udělování licencí na duševní aktiva by mělo zajistit, aby stanovení cen konečných produktů a služeb neohrožovalo jejich dostupnost. Tyto hlavní zásady by se měly zaměřit na maximalizaci hodnoty investic do výzkumu a inovací nad rámec tradičního předávání znalostí a na zapojení všech aktérů do ekosystému výzkumu a inovací.
- (24) Zhodnocování znalostí je složitý proces, který vyžaduje značné zdroje s cílem zajistit, aby se v Unii vytvořil a udržel potřebný rozsah dovedností a rozšiřitelná kapacita. K tomu bude třeba nadále poskytovat a posílit investice do rozvoje odborníků na předávání znalostí a zprostředkování, kteří působí jako prostředníci mezi příslušnými aktéry v oblasti výzkumu a inovací. Zvláště důležité je podporovat účast malých a středních podniků prostřednictvím silných vnitrostátních a regionálních inovačních ekosystémů. Kromě toho by měla být podporována proaktivita začínajících a rozvíjejících se podniků všech velikostí, přičemž průmyslové partnery je třeba přesvědčit, aby byli připraveni podstupovat rizika.

⁽¹⁴⁾ Evropská komise, Generální ředitelství pro výzkum a inovace, Tackling R&I foreign interference: staff working document (Boj proti zahraničnímu vměšování do výzkumu a inovací: pracovní dokument), 2022.

DOPORUČUJE:

aby členské státy a Evropská komise uplatňovaly pro zhodnocení znalostí tyto hlavní zásady:

1. Zhodnocování znalostí v rámci politiky v oblasti výzkumu a inovací

- a) Zajistit, aby byly zavedeny unijní, vnitrostátní a regionální podpůrné struktury, které pomohou organizacím seznámit se s rozsahem tohoto doporučení o zhodnocování znalostí, posoudit důsledky, které jim z něj plynou, případně mobilizovat finanční i nefinanční zdroje pro zavedení tohoto doporučení do praxe a vypracovat nezbytné strategie a postupy pro jeho provádění a propagaci.
- b) Zajistit, aby byly na příslušné organizační úrovni definovány, prováděny, sdíleny a zveřejňovány politiky a postupy tvorby hodnot.
- c) Zajistit, aby činnosti v oblasti výzkumu a inovací financované z veřejných zdrojů zohledňovaly co nejširší společenské využití a zhodnocování duševních aktiv vytvořených činnostmi v oblasti výzkumu a inovací, a to s přihlédnutím k otázkám týkajícím se nezávislosti a se zapojením všech aktérů ekosystému.
- d) Posílit struktury, procesy a postupy pro využívání výsledků výzkumu a vědeckých poznatků za účelem navrhování a provádění veřejných politik a vypracování a revize norem.
- e) Prosazovat rovnost, rozmanitost a inkluzi a zabránit genderovým předsudkům, pokud jde o cíle a činnosti zhodnocování znalostí, jakož i osoby zapojené do těchto činností, například prostřednictvím rozmanitých výzkumných týmů a obsahu výzkumu a inovací, který odráží názory, chování a potřeby různých skupin společnosti.

2. Dovednosti a schopnosti

- a) Prosazovat rozvoj kompetencí, dovedností a schopností potřebných k podpoře činností zhodnocování znalostí, do nichž se zapojí všechny zúčastněné strany od studentů, výzkumných pracovníků a vynálezců po podnikatele a profesionální zprostředkovatele, od uživatelů znalostí po tvůrce politik.
- b) Zajistit, aby byly mezi akademickou obcí, průmyslem a veřejným sektorem zavedeny programy mobility s cílem usnadnit rozvoj dovedností a vzájemné obohacování kompetencí, kultury a postupů, mimo jiné v rámci procesu celoživotního učení, mezi aktéry zhodnocování znalostí, a to na unijní, vnitrostátní a regionální úrovni.
- c) Zajistit, aby implicitní znalosti těch, kteří vytvářejí duševní aktiva, byly uznány jako jeden z prvků procesu zhodnocování. Je důležité podporovat participativní přístupy spolupráce, které umožňují do inovací a zhodnocování zapojit talent, dovednosti a implicitní znalosti.
- d) Podporovat a usnadňovat multidisciplinární a interdisciplinární spolupráci přesahující technologické oblasti a zahrnující obory, jako jsou společenské a humanitní vědy a umění, jakož i přístupy zaměřené na spolupráci.

3. Systém pobídek

- a) Vytvořit a zavést do praxe relevantní a spravedlivý systém s cílem motivovat všechny aktéry ekosystému výzkumu a inovací, zejména výzkumné pracovníky, inovátory, studenty a zaměstnance univerzit a veřejných výzkumných organizací, k tomu, aby se zhodnocování znalostí naučili a uplatňovali a praktikovali je, jakož i s cílem přilákat a udržet talenty.
- b) Poskytnout podnikům, zejména malým a středním podnikům, občanské společnosti, občanům, koncovým uživatelům a veřejným orgánům opatření, která jim umožní být aktivními partnery při spoluvytváření inovací s přidanou hodnotou, a tím zlepšit přístup ke znalostem a jejich využívání, zlepšit získávání dovedností a podpořit společné experimentování.
- c) Povzbuzovat, podporovat a motivovat organizace, které se zabývají zhodnocováním znalostí, aby shromažďovaly, sdílely a používaly parametry, které zlepšují učení a výkonnost aktérů v oblasti zhodnocování znalostí v Unii.

4. Řízení duševních aktiv

- a) Zajistit, aby ve všech organizacích zapojených do zhodnocování znalostí byly definovány, prováděny, sdíleny, zveřejňovány a prosazovány politiky a postupy pro řízení duševních aktiv.
- b) Zvyšovat povědomí univerzit, výzkumných organizací, veřejných orgánů a podniků o významu řízení duševních aktiv v mezinárodním prostředí, a to při současném zohlednění otázek týkajících se nezávislosti.
- c) Zajistit, aby byla duševní aktiva vytvořená v rámci činností prováděných v Unii v oblasti výzkumu a inovací, které jsou financovány z veřejných zdrojů, řízena a kontrolována tak, aby byl zohledněn a maximalizován socioekonomický přínos, včetně přínosu k udržitelnosti pro Unii jako celek.
- d) Zvýšit povědomí o postupech a nástrojích pro řízení duševních aktiv v oblasti otevřené vědy i otevřených inovací a posílit jejich uplatňování, jakož i usnadnit využívání výsledků a dat pro inovace.
- e) Zvýšit efektivní řízení duševních aktiv, například podporou aktivního vytváření portfolia a prosazováním platform propojujících nabídku a poptávku po duševních aktivech s cílem maximalizovat tvorbu hodnot pro všechny zúčastněné.

5. Relevantnost v programech veřejného financování

- a) Zvážit, jak posílit uplatňování zásad zhodnocování znalostí ve výzkumu financovaném z neveřejných zdrojů.
- b) Zvážit zvláštní programy financování, které by doplňovaly financování výzkumu s cílem zajistit, aby zhodnocování znalostí bylo motivováno již v počátcích výzkumu, včetně podpory zprostředkovatelů.

6. Vzájemné učení

- a) Prosazovat a podporovat vnitrostátní a nadnárodní procesy a postupy vzájemného učení pro šíření a podporu sdílení osvědčených postupů⁽¹⁵⁾, případových studií, modelových příkladů a získaných zkušeností, jakož i pro vypracování společných specifikací pro zhodnocování znalostí.
- b) Srovnávat úspěšné organizace, ekosystémy a iniciativy v oblasti zhodnocování znalostí s cílem vyvinout a podporovat společné koncepce, modely a pobídky, s jejichž pomocí by mělo být vedeno hodnocení a zavádění řízení a procesů zhodnocování znalostí. Zároveň využít odborných znalostí, sítí a zkušeností získaných od příslušných organizací, například od Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví, Evropského patentového úřadu, sítě Enterprise Europe Network, Evropského inovačního a technologického institutu a jejich znalostních i inovačních společenství a dalších mezinárodních, evropských, vnitrostátních nebo regionálních organizací.
- c) Podporovat univerzity a veřejné výzkumné organizace, aby sdružovaly své zdroje, odborné znalosti, data a infrastrukturu napříč obory, zeměmi a regiony s cílem prosazovat více postupů vzájemného učení.

7. Parametry, sledování a hodnocení

- a) Podporovat spojené úsilí o přijetí společných, dohodnutých definic, parametrů a ukazatelů, které zahrnují celou škálu způsobů zhodnocování, s cílem přispět ke zlepšení výkonnosti Unie v oblasti zhodnocování znalostí, s přihlédnutím ke kontextuálním rozdílům mezi členskými státy a aktéry v oblasti zhodnocování znalostí a ke specifikům různých odvětví.
- b) Zajistit, aby postupy sledování a hodnocení používané k posuzování a hodnocení operací zhodnocování znalostí byly v souladu s širším rámcem Evropského výzkumného prostoru pro sledování a minimalizovaly administrativní zátěž členských států a zúčastněných stran a zároveň rozvíjely synergie s dalšími příslušnými politickými opatřeními v oblasti Evropského výzkumného prostoru.

⁽¹⁵⁾ Úložiště příkladů osvědčených postupů je k dispozici na platformě Evropské komise pro zhodnocování znalostí, která je trvale otevřena pro předkládání nových příkladů osvědčených postupů.

Doporučení 2018/416/se nahrazuje tímto doporučením.

V Bruselu dne 2. prosince 2022.

*Za Radu
předseda*
J. SÍKELA
